

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการ
บริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
The relationship between creative leadership of school administrators and
student affairs administration under the Office of Phichit Primary Education
Service Area 1

เขมกร ช้อยบัวงาม^{1*}, ศุภชัย ทวี², ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน³

Khemakorn Choibuangam^{1*}, Supachai Tawee², Teeppipat Suntawan³

^{1,2,3}ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

^{1,2,3}Master of Education Program in Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

*Corresponding author's email : Knemmakorn21122534@gmail.com^{1*}, supachai.t@nsru.ac.th²,

teeppipat@nsru.ac.th³

Received: July 26, 2024

Revised: September 8, 2024

Accepted: September 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 291 คน โดยกำหนดขนาดจากตารางเครซีและมอร์แกน และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้รับการตอบกลับจำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 97.25 มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .67-1.00 และค่าความเที่ยงเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล รองลงมาคือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการเงินธนาคาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม 2) การบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารกิจการนักเรียน

Abstract

This research aimed to study the relationship between the creative leadership of school administrators and student affairs administration in the Office of Primary Educational Service Area 1, Phichit. The sample group used in the research was 291 school administrators and teachers. The size was determined from the Crazy and Morgan table, and a multi-stage random sampling was used. The research instrument was a questionnaire, which received 283 responses, or 97.25 percent, with a consistency index between .67 and 1.00 and a reliability of .95. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient analysis to find the relationship between creative leadership of school administrators and student affairs administration in the school. The research results were as follows: 1) The overall creative leadership of school administrators was high level. Upon examining each aspect, it was discovered that they all operate at a high level. The aspect with the highest mean is the aspect of individual consideration, followed by the aspect of flexibility and adaptation, the aspect of imagination, and the aspect with the lowest mean, the aspect of teamwork. 2) The student affairs administration under the office of Phichit Primary Service Area 1 was generally at a high level. 3) The relationship between the creative leadership of school administrators and the administration of student affairs of the school as a whole has a positive correlation coefficient value at a moderate level, with statistical significance at the .01 level.

Keywords: creative leadership, school administrators, student affairs administration

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2564 -2565 เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อกำหนดให้มีระบบบริหารและการจัดการ รวมถึงการจัดโครงสร้างหน่วยงานให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพของ สถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน มีระบบการบริหารงานบุคคลโดยยึดหลักธรรมาภิบาล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) เพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านวัฒนธรรมส่งผลให้เป็นโลกที่ไร้พรมแดนในยุคของศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและระบบเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษา จึงนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาและสร้างสรรค์เยาวชนที่จะเติบโตและนำไปสู่การสร้างความสำเร็จก้าวหน้าแก่สังคมและประเทศชาติได้ในอนาคต เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้คนได้รับการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาการของช่วงชีวิตตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึง

การพัฒนาความสามารถศักยภาพของตนเองได้อย่างมีคุณภาพไปจนสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในทุก ๆ ด้าน (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ หากประเทศใดที่มีประชากรได้รับการศึกษา ที่ดีอย่างเหมาะสมแล้วจะเป็นผลให้การพัฒนาทุกด้านประสบกับความสำเร็จ ซึ่งการจัดการศึกษาจะเป็นลักษณะใด ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นสำคัญ หากสถานศึกษาจัดการศึกษาที่มีคุณภาพก็จะส่งผลต่อ คุณภาพของผู้เรียนด้วย บุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้ก็คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติ ผู้บริหารในยุคเปลี่ยนแปลงในบริบทที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัยจึงควรเป็นผู้บริหารที่มีความทันสมัย เป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีความเข้าใจในการทำหน้าที่สำคัญใน การกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาโดยเน้นการสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพให้เกิดคุณภาพสูงสุด ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงมีบทบาทและหน้าที่ที่มีความสำคัญ เป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้าและยังเป็นกลไกหลัก ในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ รวมถึงดูแล ควบคุม กำกับส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด จากบทบาทของผู้บริหารที่มี การเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจึงทำให้ภาระความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้นและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นคุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเป็นอย่างไรนั้นจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสำคัญ (ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, 2557)

ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้นำที่ถือว่ามีความสำคัญมากที่สุดที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงาน เป็นอย่างยิ่ง ในบางครั้งแม้ว่าการจัดองค์กรจะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง แต่อาจได้ผลลัพธ์ของงานที่มีประสิทธิภาพ สูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อบุคคลในหน่วยงาน และในทางตรงกันข้ามถ้าผู้บริหารหรือผู้นำ ในองค์กรมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำองค์กรไม่ดีหรือไม่พึงประสงค์ แม้การจัดองค์กรจะถูกต้องหรือ ดีเพียงใดก็ตาม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กรย่อมสมบูรณ์ได้ยาก และอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรหรือประสิทธิภาพ ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น อันเนื่องมาจากคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่เป็นเหตุทำให้บุคคลในหน่วยงานไม่มีความตั้งใจหรือเต็มใจในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ตนรับผิดชอบ และปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่กับ เต็มความสามารถ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทางด้านลบให้เกิดขึ้นกับองค์กรหรือหน่วยงาน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำหรือ หัวหน้างาน จึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับบุคลากรในหน่วยงาน มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและ ภาวะผู้นำที่ถูกต้อง เพื่อขับเคลื่อนงานขององค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จ เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กร ขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่จะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด (บุษบา คำนนท์, 2559)

งานกิจการนักเรียนถือได้ว่าเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญอย่างมากในการขัดเกลานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรมที่ดีและมีคุณลักษณะที่เหมาะสม หากได้รับความร่วมมือที่ดีจากผู้ปกครองชุมชน หน่วยงาน และบุคลากร ทุกคนในทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับงานกิจการนักเรียน อันถือเป็น งานที่สำคัญและเป็นพันธกิจสำคัญที่จะผลักดันให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ โดยเฉพาะใน การพัฒนาบ่มเพาะและพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นบุคลากรครูที่มีความใกล้ชิดกับ นักเรียนตามหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และได้พบปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปี การศึกษาการค้นหาคำตอบของปัญหาถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องสำหรับการแก้ไขปัญหาอย่างถูกวิธี สอดคล้องกับงานวิจัย ของ อติศร สรรเสริญ (2559) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับ

การบริหารงานทุกงานและเกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ถ้าการบริหารไม่เกิดผลดีก็จะเกิดผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนทุกด้าน รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครู นักเรียน บุคลากรอื่นในโรงเรียน และผู้ปกครอง ดังนั้น ถ้าทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ และมีส่วนในการแก้ไข เชื่อว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิด ก็จะบรรเทาเบาบางลงหรือไม่เกิดเลย ผู้ที่ได้รับผลดีจากการบริหารมากที่สุด คือ นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียนเอง นักเรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโรงเรียนและอยู่ในสังคมภายนอกอย่างมีความสุข

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้บทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2565 สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1 พบว่า ปัญหาที่พบในสถานศึกษามีการบริหารจัดการโรงเรียนที่แตกต่างกัน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้ต่างกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1 ได้มีการพัฒนาระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มุ่งความเป็นเลิศ และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ปรับปรุงระบบบริหารจัดการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล จากการรายงานวิจัย พบว่า ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1 เพื่อเป็นสารสนเทศพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในพัฒนา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1 ทั้งการพัฒนาตนเอง การพัฒนาคน และการพัฒนางานอันจะนำไปการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสทางการศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

1. การบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ใกล้เคียงกัน โดยสรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ภาวะผู้นำ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้หลากหลาย แต่มีแนวคิดที่สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำหมายถึง พฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ในการใช้อิทธิพล โน้มน้าว จูงใจ หรือสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ตาม ผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ร่วมมือปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เลื่อมใส ศรัทธา โดยใช้กระบวนการความสัมพันธ์ และการปรับตัวตามสถานการณ์ เพื่อชักจูง เปลี่ยนแปลงการกระทำของบุคคลและกลุ่ม ให้สามารถรวมพลังช่วยกันทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

3. งานกิจการนักเรียน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียนที่สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนตามปกติ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน รวมถึงการพัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

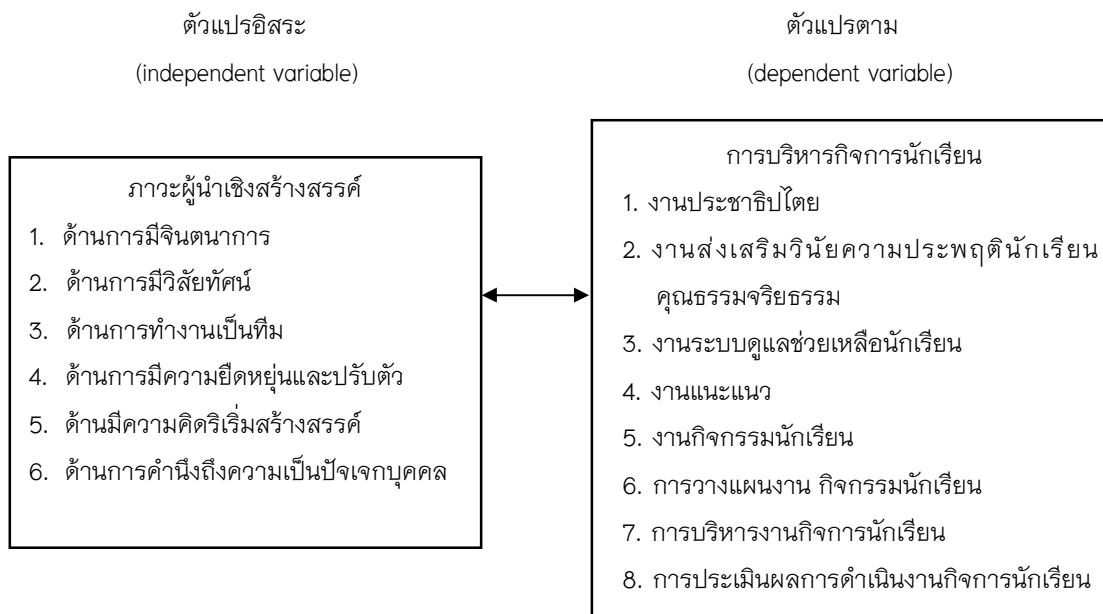
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยความสามารถในการมองวิสัยทัศน์และกำหนดทิศทางอย่างสร้างสรรค์ การคิดริเริ่มแนวทางใหม่ ๆ ความยืดหยุ่นทางความคิด การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ และการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการวางแผนและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมวินัยและคุณธรรม การสนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียน การจัดระบบดูแลความปลอดภัย การพัฒนากิจกรรมนักเรียน การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านและสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษา หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้ 6 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านการมีจินตนาการ 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 5) ด้านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ 6) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน มี 8 งาน ประกอบด้วย 1) งานประชาธิปไตย 2) งานส่งเสริมวินัยความประพฤตินักเรียนคุณธรรมจริยธรรม 3) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) งานแนะแนว 5) งานกิจกรรมนักเรียน 6) ด้านการวางแผนงานกิจกรรมนักเรียน

7) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน และ 8) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับปริมาณเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 1,141 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 130 คน และครู จำนวน 1,011 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 291 คน โดยทำการสุ่มแบบเทียบสัดส่วนเป็นรายอำเภอ และการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multiple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับ ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการนักเรียนของสถานศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ของลิเคิร์ท (Likert) ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเท่ากับ .67-1.00

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารจัดการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pear's Product Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .90 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .70 - .89 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30 - .69 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .01 - .29 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาให้กลุ่มเป้าหมายใช้ Google form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายสถานศึกษาทั้ง 6 อำเภอ ตามจำนวนที่กำหนด ซึ่งจะได้รับข้อมูลทางอีเมล โดยแนบเอกสารที่อธิบายถึงจุดประสงค์ของการวิจัยและชี้แจงถึงการตอบข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมายให้เข้าใจ

3.1 กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามกลับมา จำนวน 283 ชุด

3.2 นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

ทั้งนี้ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตั้งแต่ เดือนมกราคม 2567 ถึง 30 มิถุนายน 2567 รวมระยะเวลา 6 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ มีขั้นตอนดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในด้านต่าง ๆ ซึ่งกำหนดตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert scale) (สายทิพย์ ยะฟู, 2560) เกณฑ์การแปลระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

- 4.50 – 5.00 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในด้านต่าง ๆ ซึ่งกำหนดตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert scale) (สายทิพย์ ยะฟู, 2560) เกณฑ์การแปลระดับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา ดังนี้

- 4.50 – 5.00 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pear's Product Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .90 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .70 – .89 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30 – .69 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .01 – .29 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลได้ ดังนี้
 ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ลำดับ	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ด้านการจินตนาการ	4.00	.57	มาก
2	ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.98	.55	มาก
3	ด้านการทำงานเป็นทีม	3.88	.58	มาก
4	ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.01	.57	มาก
5	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	3.99	.56	มาก
6	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.07	.65	มาก
โดยรวม		4.03	.50	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการจินตนาการ ($\bar{X} = 4.00$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.88$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ลำดับ	งานการบริหารกิจการนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	งานประชาธิปไตย	3.85	.65	มาก
2	งานส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	4.08	.51	มาก
3	งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.18	.49	มาก
4	งานแนะแนว	4.09	.31	มาก
5	งานกิจกรรมนักเรียน	4.13	.37	มาก
6	การวางแผนงานกิจกรรมนักเรียน	4.05	.42	มาก
7	การบริหารงานกิจการนักเรียน	3.93	.44	มาก
8	การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.00	.52	มาก
โดยรวม		3.92	.39	มาก

จากตาราง 2 การบริหารกิจการนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คืองานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ งานกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.13$) งานแนะแนว ($\bar{X} = 4.09$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งานประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.85$)

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร
กิจการนักเรียน

ตัวแปร	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา															
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y
X ₁	1															
X ₂	.419**	1														
X ₃	.288**	.413**	1													
X ₄	.997**	.415**	.288**	1												
X ₅	.993**	.406**	.278**	.991**	1											
X ₆	.367**	.405**	.178**	.365**	.362**	1										
X	.802**	.498**	.278**	.799**	.795**	.850**	1									
Y ₁	-.136*	-.008	-.111	-.144*	-.139*	-.038	-.101	1								
Y ₂	.179**	.196**	.134*	.190**	.164**	.093	.161**	.432**	1							
Y ₃	.430**	.530**	.447**	.435**	.419**	.315**	.446**	.083	.544**	1						
Y ₄	.410**	.508**	.367**	.409**	.402**	.359**	.462**	-.024	.373**	.754**	1					
Y ₅	.397**	.545**	.532**	.404**	.379**	.317**	.428**	.025	.444**	.825**	.630**	1				
Y ₆	.416**	.452**	.426**	.419**	.400**	.331**	.449**	.026	.410**	.799**	.646**	.655**	1			
Y ₇	.244**	.255**	.147*	.250**	.231**	.176**	.251**	.313**	.552**	.532**	.455**	.448**	.338**	1		
Y ₈	.715**	.499**	.491**	.723**	.704**	.333**	.619**	-.109	.265**	.519**	.460**	.616**	.493**	.326**	1	
Y	.359**	.323**	.232**	.357**	.349**	.188**	.324**	.755**	.532**	.411**	.284**	.427**	.346**	.474**	.569**	1

P<.01 ** P<.05 *

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร
กิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม
มีค่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .324$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้พบประเด็น
ที่น่าสนใจ จึงได้นำประเด็นเหล่านั้นมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ ความคิด
สร้างสรรค์ มองว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ปัญหาต่าง ๆ สนับสนุนให้บุคลากร
ในสถานศึกษาเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา
การทำงานเป็นทีม สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้าง ปลอดภัย ส่งเสริมให้บุคลากรกล้าแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน
เรียนรู้ และร่วมกันคิดหาวิธีการใหม่ ๆ และพร้อมสนับสนุนให้บุคลากรริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใหม่ ๆ ที่ส่งเสริม
ความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของภรณ์ทิพย์ บันก้อง (2559) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ
ผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญภา ศิริภูธร (2562) พบว่า ภาวะผู้นำ

เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเสาวณีย์ สมบูรณ์ศิริโรจน์ (2562) พบว่า สภาพการดำเนินการปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรศักดิ์ เล็กวงษ์ (2563) พบว่า บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมนัญญา ควรรำพึง และคณะ (2564) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีนโยบายและแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งนโยบายเหล่านี้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน ฝ่ายปกครองนักเรียน ฝ่ายแนะแนวและปรึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของวณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556) พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายนบุญมีรังสฤษฎี ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของกุลิณา รอดทอง (2561) พบว่า การบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐพัฒน์ ฤงพลอย (2563) พบว่า สภาพการบริหาร กิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทร์เพ็ญ สารวัน และสุรางคนา มัณยานนท์ (2563) พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในกลุ่มเครือข่ายงานจะหลวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐพล แสงงาม (2564) พบว่า สภาพปัญหา การบริหารกิจการนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารกิจการนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักการสร้างแรงบันดาลใจ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาบรรยากาศการทำงาน ส่งเสริมทักษะชีวิต และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ส่งผลให้ผู้ร่วมงานมีแรงจูงใจทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายขององค์กร สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐ ชัยงาน (2565) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญฤทัย ภูสาระ (2562) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความสัมพันธ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก รวมถึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของMathisen et al. (2012) พบว่า ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้ร่วมงานด้วยการเป็นแบบอย่างและการสร้างแรงบันดาลใจ และมีอิทธิพลทางอ้อมด้วยการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่สร้างสรรค์ และพบความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง พฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ของผู้นำบรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ขององค์กร และความคิดสร้างสรรค์ขององค์กร

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารกิจการนักเรียนอาจนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่าหลายประการ ทั้งในด้านการพัฒนาผู้นำการศึกษา กลยุทธ์การบริหาร และการประเมินผล โดยค้นพบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่ผสมผสานความคิดสร้างสรรค์เข้ากับการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงวิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารกิจการนักเรียนที่เกิดจากแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังอาจนำไปสู่การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จแบบองค์รวมที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิภาพการบริหาร ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหาเชิงบูรณาการที่ใช้มุมมองสร้างสรรค์ในการจัดการความท้าทายต่าง ๆ

การศึกษาอาจนำไปสู่การพัฒนาโมเดลใหม่ในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งส่งเสริมทั้งความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน รวมถึงเครื่องมือประเมินและพัฒนาศักยภาพผู้บริหารที่เน้นทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์และทักษะการบริหาร นอกจากนี้ ยังอาจค้นพบวิธีการใหม่ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้เหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการศึกษาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้างผู้นำทางการศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านและการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารเป้าหมาย ความคาดหวัง บทบาทหน้าที่ชัดเจน ตรงประเด็น เข้าใจง่าย สร้างความไว้วางใจ โปร่งใส ซื่อสัตย์ ทำให้สมาชิกในทีมรู้สึกสบายใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี เคราะห์ ให้เกียรติ ช่วยเหลือ และทำให้สมาชิกในทีมรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีม

1.2 จากผลการวิเคราะห์การบริหารกิจการนักเรียนด้านงานประชาธิปไตย พบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุดผู้บริหารควรจัดกิจกรรมสานเสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับประชาธิปไตย นำเสนอผลงาน กิจกรรม โครงการ เกี่ยวกับประชาธิปไตย หรือเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ มาบรรยาย ให้ความรู้ เกี่ยวกับประชาธิปไตยให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทของพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

2.2 ควรศึกษาผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 – 2565. สืบค้น 1 กันยายน 2566 จาก <https://moe360.blog/2021/06/30/education-managem>.
- กุลิณา รอดทอง. (2561). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ขวัญฤทัย ภูสาระ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จันทร์เพ็ญ สารวัน และสุรางคณา มัณยานนท์. (2563). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูใน กลุ่มเครือข่ายนาจะหลวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6(3), 223–232.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการใช้ สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ณัฏฐ์ ช่างงาน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัฐพัฒน์ ฤงพลอย. (2563). การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11. ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ณัฐพล แสงงาม. (2564). สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุษบา คำนันท. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนศรศักดิ์มนตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/57920507.pdf.
- เพ็ญภา ศิริภูธร. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภรณ์ทิพย์ บันก้อง. (2559). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนัญญา ควราพิง, เบญจพร ชนะกุล และสุภาพ เต็มรัตน์. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 6(3), 17–32.
- วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล. (2556). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายนบุญมีรังสฤษฎ์ 10. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2557). คุณลักษณะผู้นำของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. (2566). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2577). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2560 ของ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สายทิพย์ ยะพ. (2560). การวิจัยการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุรศักดิ์ เล็กวงษ์. (2563). บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เสาวณีย์ สมบูรณ์ศิริรัตน์. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อดิสร สรรเสริญ. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียนของครูในโรงเรียนกะเปอร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measuremen*, 30(3), 607 – 610.
- Mathisen, G. E., Einarsen, S., & Mykletun, R. (2012). *Creative Leaders Promote Creative Organizations*. *International Journal of Manpower*, 33(4), 367 – 382.